

Beschrijving invloed vleugel-typen van de 1

Op basis van de uitkomst van deze test kunnen we concluderen dat je een type 1 hebt. Naast de 1 zitten de vleugeltypen 2 en 9. Dat betekent dat je in de basis een type 1 bent maar dat je wel wordt beïnvloed door één van deze twee vleugels.

Algemene omschrijving

Ik heb hoge interne normen voor correctheid, en ik verwacht van mezelf dat ik naar deze normen leef. Het is gemakkelijk voor me te zien wat niet correct is en hoe dat verbeterd zou kunnen worden. Ik kan bij mensen overkomen als overdreven kritisch of perfectie eisend, maar het is moeilijk voor me om dingen die niet op de juiste manier zijn gedaan te accepteren of te negeren. Als ik iets doe kun je er zeker van zijn dat ik het goed doe. Ik heb soms last van rancune als mensen niet proberen iets correct te doen of als mensen onverantwoordelijk handelen of oneerlijk zijn, ofschoon ik normaal gesproken probeer dit niet openlijk aan hen te tonen. Voor mij gaat normaliter werk voor plezier en ik zal mijn verlangens onderdrukken om mijn werk af te kunnen krijgen.

De basisangst

De basisangst van de 1 is dat hij slecht, verdorven of gebrekkig is. Daar tegenover staat zijn basisverlangens om goed, integer en deugdzaam te zijn. De 1 heeft een sterk ontwikkeld superego, een controlerende instantie die zich uit in een stem die de 1 iedere keer vertelt hoe hij dient te handelen, wat er correct is en wat niet.

- De 1 kan niet tegen onvolmaaktheid en omdat hij hier op gefixeerd is, ontwikkelt zich een emotionele staat (passie) waarin hij bijna voortdurend verkeert. Deze passie is de emotie woede.
- De 1 heeft bewust of onbewust een bepaalde boosheid om zich heen hangen, een continue staat van verongelijkheid.

Het afweermechanisme

Om dit te maskeren heeft de 1 echter een getraind afweermechanisme. Dat heet "reactieformatie" en wil zeggen dat hij vaak het tegenovergestelde zegt van wat hij denkt. Dus als iemand op het laatste moment een afspraak afzegt, zal hij zeggen dat dit geen enkel probleem is (want zo hoort dat). In werkelijkheid is hij hier natuurlijk niet blij mee en kookt hij intern van woede.

Dit afweermechanisme zorg ervoor dat anderen, maar vaak ook de 1 zelf niet door heeft hoe hij eigenlijk continu worstelt met gevoelens van woede naar aanleiding van de imperfectie waar hij op gefixeerd is.

De varianten

Bijna niemand is een zuiver Enneatype. In je gedrag word je ook beïnvloed door je vleugeltype, een naastliggend type waarvan je ook trekjes hebt. Er zijn in principe 2 vleugels, maar één daarvan is dominant waarover je verderop meer leest.

Vervolgens zit er een dynamiek in het Enneagram, dat wil zeggen dat je op verschillende manieren veranderlijk bent in je gedrag. Zo kennen we een stresspunt en een prestatiepunt.

- Als je op je gemak bent, in goede doen, gaat je gedrag in positieve zin lijken op het Enneatype van je prestatiepunt.
- Als je gestrest bent, of getergd, neem je de negatieve eigenschappen van het Enneatype van je stresspunt aan. "Acting out" wordt dat genoemd. Als je normale verdedigingsstrategie niet meer werkt, heb je als het ware nog een extra tactiek die je kunt toepassen.

Het gedrag behorend bij het stresspunt of prestatiepunt kan direct worden opgepakt en er kan dus snel heen en weer geschakeld worden. Het zijn stemmingswisselingen die je kunt ervaren.

Groeirichting van de 1

Het type 1 zal in goede doen wat meer ontspannen worden. Waar hij normaal gesproken moeilijk zichzelf onbezorgd kan laten gaan is hij nu in staat om net als de 7 joviaal, vriendelijk en onbezorgd te zijn. De 1 is in staat wat minder naar de innerlijke stem te luisteren die hem continu waarschuwt over hoe hij zichzelf dient te gedragen. Hij wordt ruimdenkender en stelt zich open voor nieuwe of andere ideeën. Hij is in staat met vreugde en enthousiasme de wereld tegemoet te treden. Een echte 7 zal hij niet worden want de angst voor het verliezen van zijn zelfbeheersing ligt altijd op de loer.

De 1 onder stress

Onder stress pakt de 1 het gedrag van type 4 op. Dat wil in dit geval zeggen dat hij gevoeliger en emotioneler wordt. Vanwege de situatie zijn dat dan meestal negatieve gevoelens en negatief gedrag zoals humeurigheid en koppigheid. Zoals een type 4 kan hij gaan hunkeren naar iets wat er niet is, maar zoals het zou moeten zijn.

De basis van deze reactie ligt in het feit dat de 1 ontgoocheld is en zich niet meer kan verbinden met de situatie. Dit kan zich gaan uiten in fantaseren en dagdromen waardoor hij wat afwezig en onbereikbaar kan worden of arrogant naar anderen toe. Uiteindelijk verliest hij zelfs zijn zelfbeheersing, terwijl hij anders zo evenwichtig is. De 1 gaat zich dan gedragen op de manier die hij zelf over het algemeen zo verafschuwt, onverantwoordelijk, genotzoekend en losbandig.

De gezondheidsniveaus

Riso & Hudson spreken vervolgens nog van de gezondheidsniveaus. Dit is meer een lange termijn ontwikkeling en dus niet iets waar de 1 snel in wisselt. Het zijn ontwikkelingsniveaus afhankelijk van de psychische gezondheid, het welbevinden en de geestelijke ontwikkeling.

Ieder type kent goede en slechte eigenschappen. Over het algemeen gaan de slechte eigenschappen meer overheersen als het type psychisch ongezond is en de goede eigenschappen overheersen meer als het type zich ontwikkelt en in dat opzicht gezond is. "Ongezond" in deze zin heeft niets met de lichamelijke of fysieke gezondheid te maken, nog is het iets wat als verwijtbaar kan worden gezien. Men kan zich misschien voorstellen dat iemand die in zijn opvoeding is mishandeld of iemand wiens kwaliteiten altijd zijn genegeerd door zijn omgeving, zich op een andere manier ontwikkelt (ongezond) als iemand die altijd is gestimuleerd en onder optimaal omstandigheden is opgegroeid.

Voor type 1 kunnen we daarover kort het volgende zeggen:

- Een gezonde 1 is over het algemeen wijs, acceptierend, evaluerend, redelijk, verantwoordelijk en principieel.
- Een gemiddelde 1 wordt over het algemeen gezien als verplichtend, strevend, ordentelijk, beheerst, kritisch en soms oordelend.
- Een ongezonde 1 kan inflexibel, zelfingenomen, obsessief, veroordelend, contradictoer en bestraffend zijn.

De invloed van de vleugeltypen

De 1 met de 9 vleugel (1v9):

In de basis blijft hij een 1 maar is daarbij zoals de 9 wat introvert en gereserveerd. De 1v9 is genuanceerder en zachter dan de gemiddelde 1. Hij is individualistisch en idealistisch en neemt daarmee een plaats in buiten de massa.

Sommigen zijn ook daadwerkelijk geleerd en erudiet en kunnen zich door hun gedrag wat boven andere plaatsen. Een goed voorbeeld hiervan is de schrijver Adriaan van Dis.

Volgens onze nieuwe inzichten lijken de vleugeltypen wat gedrag betreft heel erg op het tegenoverliggende type in het Enneagram. Voor de 1 met de 9 vleugel is dit Enneatype 5. Hoe sterker de vleugel is ontwikkeld des te meer zal het gedrag van een 5 te herkennen vallen. Het willen weten en zich verdiepen in een specifiek onderwerp is kenmerkend voor dit sub type. Een goed voorbeeld hiervan is Al Gore die na zijn verlies in de presidentsrace zich helemaal ging toeleggen op het milieu. Het verschil met een echte 5 is echter dat Gore door zijn basis behoefte om te hervormen naar buiten is getreden.

Bij dit sub-type zie je ook vaak dat ze weliswaar heel precies en nauwkeurig in hun werk kunnen zijn, maar thuis wat kunnen verslonzen. Totdat er bezoek komt of het de spuigaten uitloopt, dan wordt er met een enorme voortvarendheid opgeruimd. Sociaal gezien kan dit sub-type de zelfde kluzenaars gewoontes van de 5 krijgen. De vrijgezelle 1v9 zal zich wel 3 keer bedenken voordat hij of zij samen gaat wonen. Ze zijn zeer gesteld op hun privacy. Het nemen van beslissingen gaat ook meer op de 5 manier dan het resolute van de echte 1. Er wordt uitvoerig onderzocht en beoordeeld op de kwaliteit van het gewenste product. De 1v9 gaat niet over een nacht ijs. Er wordt ook niet bezuinigd op kwaliteit, de 1v9 kiest voor goed (perfect) of anders niet. Het uitzoeken van nieuwe overgordijnen kan jaren in beslag

nemen. Zoals gezegd kan het dan zijn dat de burens ook jarenlang naar binnen mogen gluren.

De Idealist

Gezond: Personen van dit subtype zijn uitzonderlijk scherpzinnig, wijs en beschaafd. Ze kunnen geleerd en erudiet zijn en richten zich vanuit een emotioneel, filosofische houding op de langere termijn - de 'grote lijn'. Ze kunnen iets introverts, teruggetrokken over zich hebben; ze ontvluchten de 'krankzinnige massa', vaak door een rustige, natuurlijke omgeving op te zoeken. Ze zijn emotioneel gereserveerd, maar toch ook vrijgevig, aardig en hoffelijk. Veelal houden ze van de natuur en dieren en genieten van onschuld, waar en in welke vorm ze deze ook aantreffen. Ze willen dingen verbeteren, maar met een zachtere, afstandelijker benadering dan andere Enen.

Gemiddeld: Gemiddelde personen van dit subtype zijn idealistisch en moeten waarschijnlijk weinig tot niets hebben van de politiek en 'machinaties' die noodzakelijk zijn voor het totstandbrengen van de hervormingen waarin ze geloven. Vermoedelijk verklaren ze hun idealen veeleer dan persoonlijk anderen te proberen te overtuigen van de juistheid daarvan. De woede van de Een is bij dit subtype moeilijker aanwijsbaar dan bij het andere; ze komt veelal eerder tot uiting in starheid, ongeduld en sarcasme.

Mensen van dit subtype blijven het liefst alleen en kijken uit naar situaties waarin ze op hun eentje kunnen werken, zodat ze gevrijwaard blijven van de ontgoochelende warboel van intermenselijke relaties. Ze kunnen afstandelijker, zweveriger en onpersoonlijker zijn dan het andere subtype; vanuit potentieel elitaire neigingen kunnen ze' minachtend neerkijken op hun medemensen en hen veroordelen.

De 1 met de 2 vleugel (1v2):

In de basis blijft hij een 1 maar daarbij is hij net zoals de 2 sociaal en betrokken bij anderen. De 1v2 heeft een heel duidelijk beeld hoe de wereld er ideaal gezien uit moet zien. Ze voelen zich er ook verantwoordelijk voor om dat ideaal neer te zetten. Als dit niet lukt komt de woede van de 1 naar boven en kan dit subtype vrij dominant en agressief overkomen. Een mooi voorbeeld hiervan is Jan Peter Balkenende. De 1v2 is bijna geboren voor de politiek, debatteren is hun 2e natuur. Enorm energiek willen ze graag samen met anderen idealen verwezenlijken. Als dit niet meer lukt, voelt men zich verraden en zal trachten dit niet te laten merken. Inwendig is men boos en verongelijkt.

Naast energiek is dit sub-type ook zeer passioneel. Geloven vurig in hun idealen en zijn bereid om hier ook voor te knokken. Dit kan zowel op zakelijk als privé gebied. In een relatie gaat de 1v2 ook tot het uiterste om de relatie tot een succes te maken, soms tegen beter weten in.

Volgens onze nieuwe inzichten lijken de vleugeltypes wat gedrag betreft heel erg op het tegenoverliggende type in het Enneagram. Voor de 1 met de 2 vleugel is dit Enneatype 6. Hoe sterker de vleugel is ontwikkeld des te meer het gedrag van een 6 is te herkennen. Veiligheid is dan ook erg belangrijk voor dit subtype. Ook is de 1v2 zeer gevoelig voor kritiek

en net als een 6 ook zeer verongelikt als ze niet gerespecteerd worden. Door de hoge normen en waarden van dit type kunnen ze ook vrij lastig omgaan met anders denkende.

Ook de familie is erg belangrijk voor dit subtype. Zorg voor de kinderen en het creëren van een warm nest, waar iedereen welkom is kan zelfs een levenstaak worden. We krijgen hier te maken met de perfecte gastvrouw/heer. Als je binnenkomt is de tafel al gedekt op een perfecte maar ook gezellige wijze. De gerechten zijn met zorg gekozen en als je een compliment geeft dan was het uiteraard geen moeite. Aan de andere kant als je de waardering niet geeft zou het zomaar kunnen dat de volgende uitnodiging heel lang uit zal blijven.

De Advocaat

Gezond: Mensen van dit subtype combineren hun nastreven van idealen en hogere principes met empathie en compassie voor anderen. Minder puur idealistisch als ze zijn dan het andere subtype, zijn ze oprecht geïnteresseerd in het verbeteren van het lot van de mensheid en meer bereid om de loopgraven te betrekken met als doel de door hen voorgestane veranderingen te verwezenlijken. Daarnaast zijn ze openlijker hartstochtelijk en intermenselijk; ze genieten van het geven en nemen van 'politieke' betrokkenheid. Mensen van dit subtype zijn overredend en doen wat ze kunnen om anderen te enthousiasmeren voor de door hen omhelsde zaken en overtuigingen.

Gemiddeld: Gemiddelde personen van dit subtype zijn uitermate actief en extravert en kunnen tamelijk agressief en krachtig zijn in het najagen van hun idealen en hervormingen. Terwijl ze zich enerzijds op hun gemak bij voelen alleen te zijn en veel tijd nodig hebben om 'bij te tanken' en na te denken, storten ze zich anderzijds energiek in de omgang met anderen; ze mogen vooral graag debatteren in een streven om andermans ideeën te verfijnen. Hierdoor zijn ze geboren politici, op welke schaal ze zich ook met politiek inlaten. De behoeften van anderen vormen het brandpunt voor hun altruïsme, zolang ze het idee hebben een verschil te maken. Indien gefrustreerd kunnen ze echter kritisch en geprikkeld worden en steken hun ontevredenheid niet onder stoelen of banken. Verder zijn ze vuriger en sterker op actie georiënteerd dan het andere subtype, waardoor de kans dat ze zich gefrustreerd voelen door mensen en gebeurtenissen uiteraard toeneemt.

Ontwikkelpad van de 1:

Vanaf onze geboorte hebben we een standaard verdedigingspatroon aangeleerd. Een standaard repertoire van overtuigingen en reactiepatronen, wat eens functioneel was maar nu niet meer. Blijven we vastzitten in dit standaard patroon dan zal dat wat het oplevert hetzelfde blijven of zich versterken . Als de 1 hiermee tevreden is, dan is er in principe niets aan de hand, maar vaak lopen 1-en op een gegeven moment tegen bepaalde problemen op die zich lijken te herhalen . Als de 1 niet meer tevreden is met de huidige situatie, dan is het punt gekomen om zich te ontwikkelen. De wikkel van het Enneagram-type kan worden afgeworpen, zoals een slang vervelt om te kunnen groeien.

Voor de 1 zijn er een aantal aandachtspunten om zich te ontwikkelen.

- Leer de innerlijke rechter (superego) (h)erkennen.
- Neem tijd om te spelen
- Laat anderen helpen
- Hou de eigen (emotionele) behoeften in de gaten en uit deze
- Accepteer de schaduwzijde i.p.v. deze te onderdrukken

Ontwikkelen is net als zwemmen, men kan het niet leren met een schriftelijke cursus. Deze test en de bijbehorende uitwerking dient wat ons betreft als bewustmaking en een eerste aanzet. Om echt te ontwikkelen zal men zich dagelijks bewust moeten zijn van zijn aandachtspunten. Hoewel het een kwestie is van “gewoon doen” realiseren we ook dat dit niet altijd gemakkelijk is. Om hier echt mee aan de slag te gaan organiseert de School voor

Kernkwaliteiten en de 1:

Als we werken met kernkwaliteiten kunnen we voor de één gemakkelijk de kernkwaliteiten vaststellen. Volgens de theorie van de kernkwaliteiten kunnen we vervolgens de valkuil, de allergie en de uitdaging bepalen.

Kernkwaliteit: Een kwaliteit die je van nature bezit

Valkuil: Het sterk identificeren met je kwaliteit leidt tot je valkuil. Te veel van het goede.

Allergie: Vervormde kwaliteiten (valkuilen) van anderen waar je slecht mee om kunt gaan.

Uitdaging: Door deze kwaliteit te ontwikkelen word je evenwichtiger

Kernkwaliteiten	Valkuil	Allergie	Uitdaging
Ordelijkheid	Pietluttigheid	Wispelturigheid	Flexibiliteit
Betrouwbaarheid	Dogmatisme	Gemakzucht	Souplesse
Zelfdiscipline	Geobsedeerdheid	Losbandigheid	Spontaniteit
Idealisme	Bezetenheid	Nonchalance	Luchthartigheid